

Pla de Barris de Verdum 2025-2028

- » El Pla de Barris de Verdum té previst desplegar al voltant d'una vintena d'actuacions, amb un pressupost total de prop de 5 M€
- » Destaquen projectes com l'adequació del jardí del Centre de Formació d'Adults Freire com a espai obert del barri i per desenvolupar-hi activitats i generar projectes ambientals i de voluntariat
- » També preveu la reurbanització del carrer Casals i Cuberó

El Pla de Barris de Verdum arrenca amb el desplegament d'una vintena d'actuacions que s'emmarquen en l'eix prioritari d'educació i cultura, en l'eix prioritari d'espai públic i accessibilitat, en l'eix prioritari d'habitatge i rehabilitació, en l'àmbit estratègic de salut, benestar i comunitat, en l'àmbit estratègic de desenvolupament socioeconòmic i ocupació, i per últim en l'àmbit estratègic d'adaptació climàtica, transició energètica i verd urbà. Amb un pressupost inicialment previst de prop de 5 M€, i dins d'aquests eixos i àmbits prioritaris i estratègics s'inclouen actuacions com els projectes de cultura i educació que es despleguen a l'Escola Marta Mata, i que inclouen el "Caixa d'Eines", l'"Extra! Extra!" i el "Menja Llibres", o el projecte d'adequació i obertura de la caseta del Conserge. També es consolidarà el projecte de memòria històrica que es treballa a les escoles a través de la dinamització d'un àlbum de cromos, on s'explica la història del barri a través de les seves dones, i es convida als infants a completar les fotografies del barri, a partir d'uns cromos que han d'anar a recollir als comerços de proximitat del Verdum. Destaquen també els projectes de dinamització d'adolescents i joves que estan generant molta activitat al voltant de l'espai jove del casal de barri. I el programa de Soledat no volguda en les persones grans, amb els projectes d'atenció individual, grupal i comunitaris que se'n deriven.

El Pla de Barris de Verdum preveu la reurbanització integral del carrer Casals i Cuberó – des del carrer Artesania fins al carrer Almansa. I finalment, s'adequarà el jardí del Centre de Formació d'Adults Freire com a espai obert del barri i per desenvolupar-hi activitats i generar projectes ambientals i de voluntariat, entre altres actuacions.

Les vulnerabilitats del barri de Verdum

El barri del Verdum és un barri de forma triangular situat al centre del districte de Nou Barris. Un barri petit, amb una població de 12.774 habitants (Oficina Municipal de dades 2024), amb una superfície de 23'7 hectàrees i una densitat de població de 551 habitants per hectàrea. El barri està delimitat per tres eixos viaris de rellevància: via Favència pel nord (que fa frontera amb les Roquetes), via Júlia pel sud (que delimita amb el barri de la Prosperitat) i el carrer de l'Artesania que tanca el triangle per ponent i fa de frontera entre Verdum i la Guineueta.

Verdum s'ha anat configurant a partir de la construcció col·lectiva i també a partir de dues promocions principals d'habitatge: l'Obra sindical de l'Hogar i els Habitatges del Governador. El barri es defineix segons tres àrees d'estructura urbana i dinàmiques socials; en primer lloc, la zona nord-oest que correspon a la zona residencial de l'Obra Sindical del Hogar, recentment rehabilitada, i que està formada per blocs de planta baixa i tres plantes amb pis. En aquesta zona es troba la plaça de Joan Riera, que es va obrir en el moment de la rehabilitació i que actualment té un espai de joc per infants. La zona que s'estableix per sota del carrer Joan Riera, en la vessant sud-oest, correspon a la trama més compacta del barri i amb més densitat de població, és la zona que correspon als carrers de Joaquim Valls, Casals i Cuberó i la Font de'n Canyelles. En aquesta zona es troba la placeta de'n Charlot, que és la part més antiga del barri, i que recorda la figura de Carmel Tusquellas, conegut artísticament com Charlot, i va combinar la seva faceta d'activista veïnal amb la de torero còmic.

Els principals vectors de vulnerabilitat urbana de Verdum són els relacionats amb l'àmbit d'educació i l'habitatge. Si es posa la mirada en l'escala municipal, Verdum té una sobrerepresentació molt significativa sobretot d'alumnat amb necessitats educatives específiques i d'abandonament prematur dels estudis i, en menor mesura, de fracàs escolar. En termes residencials, destaca per una elevada proporció d'habitatges de reduïdes dimensions i d'habitatges de qualitat constructiva deficient. També és alta la presència de població de nacionalitat estrangera d'origen vulnerable i la població en situació de pobresa severa.

L'eix prioritari d'educació i cultura enfoca totes les seves actuacions en un dels perfils prioritaris: la població jove i adolescent del barri. Els projectes que es despleguen giren al voltant d'aquestes cinc estratègies:

1. Acompanyar i reforçar el projecte educatiu de l'Escola Marta Mata, a través del claustre i amb atenció integral a l'alumnat. L'objectiu és consolidar el projecte sobre "Memòria del barri a través de les dones" que es va materialitzar en l'edició anterior amb la publicació d'un àlbum de cromos sobre la història del barri. L'àlbum és una eina pedagògica amb potencial per treballar de forma transversal amb l'alumnat. En aquesta nova edició es planteja també un procés de creació dels capgrossos amb els personatges de l'àlbum (l'ocell de Verdum i el porquet) amb l'alumnat i la implicació de la comunitat educativa.
 - a. Col·laboració amb els perfils psicosocials de l'Escola Marta Mata per generar sinèrgies dins i fora de l'horari lectiu

2. Reforçar les competències bàsiques i les habilitats personals de l'alumnat, a través de la línia d'ensenyaments artístics i científics. En aquesta estratègia s'aposta per la continuïtat de projectes ja iniciats en l'anterior edició: "Caixa d'Eines", "Extra! Extra!", i "Menja Llibres".
 - a. "Caixa d'Eines" desenvolupa el projecte artístic i teatral a l'Escola Marta Mata, amb aliança amb el Teatre Lliure. A través d'aquest projecte es desenvolupen competències personals, relacionals i socials. Es reforcen les competències bàsiques de l'alumnat aprofitant la línia d'ensenyaments artístics i científics.
 - b. "Extra! Extra!" ofereix activitats extraescolars culturals, artístiques i científiques gratuïtes i també reforça les competències bàsiques de l'alumnat aprofitant la línia d'ensenyaments artístics i científics.
 - c. "Menja Llibres" és un projecte de reforç de la lectura i l'escriptura en català que permet la millora de les competències lingüístiques dels infants en situació de vulnerabilitat, afavoreix l'equitat i l'èxit educatiu a partir de la promoció de la lectura.
3. Promoure espais educatius i de lleure més enllà del centre escolar i adreçats al col·lectiu d'adolescents i joves. Aquesta estratègia desenvoluparà una oferta de lleure educatiu extraescolar oberta al barri en col·laboració amb els equipaments i entitats que treballen amb joves i adolescents (centre obert, casals, casal de barri, etc.) per crear itineraris i oportunitats coherents entre l'educació formal i la no formal, i que donin resposta a les necessitats i interessos d'aquests col·lectius.
4. Enfortiment de les habilitats de les famílies per acompanyar en l'èxit educatiu i per sostenir situacions i moments vitals importants.
5. Millora dels centres educatius per adaptar-los a nous projectes i metodologies i per obrir-los al barri. Està prevista en aquesta edició del Pla de Barris del Verdu la continuació del projecte d'adequació i obertura de la caseta del Conserge de l'Escola Marta Mata. El

Pla de Barris del Verdum acompanyarà l'Escola Marta Mata en el desenvolupament d'activitats artístiques i teatrals durant l'horari lectiu, i s'explorà la possibilitat d'obrir l'espai al barri per a usos comunitaris. D'altra banda, hi ha la voluntat d'explorar la millora d'espais exteriors, com per exemple els Jardins del Centre Formació per Adults Freire, per promoure l'ús lliure fora de l'horari lectiu, i potenciar també projectes i usos comunitaris.

L'eix prioritari d'espai públic i accessibilitat preveu desenvolupar un projecte de dignificació de la zona sud-oest del barri de Verdum amb una perspectiva comunitària. En concret, en el perímetre dels carrers Góngora, Almansa, Artesania i Via Júlia. El Pla de Barris del Verdum ha planificat una reurbanització integral del carrer Casals i Cuberó – des del carrer Artesania fins al carrer Almansa- que inclourà l'ampliació de les voreres per suprimir barreres arquitectòniques, i l'increment del verd urbà. A més, es preveuen intervencions tàctiques a la zona de la plaça Charlot, a la plaça Joan Riera i als entorns escolars, amb la possibilitat de vincular-los a processos d'experienciació laboral amb veïnat del barri.

L'estratègia de millora urbanística es reforça amb accions per potenciar la funció social de l'espai públic, per diversificar els usos i fomentar dinàmiques interculturals i positives per millorar la convivència, i la cohesió social al barri.

L'eix prioritari d'habitatge i rehabilitació preveu donar continuïtat a projecte de rehabilitació Finques d'Alta Complexitat, a través del qual el Pla de Barris garanteix l'acompanyament tècnic i social a les finques més vulnerables en processos complexos de rehabilitació, oferint l'accés a recursos públics i subvencions de fins al 100% del cost per afrontar les reformes per aquelles famílies que necessiten suport econòmic. Aquest programa ja ha estudiat 23 finques del Verdum, de les quals 4 actualment tenen ja obert un expedient de millora. Són finques que es troben en la zona sud-oest del barri, i el treball que ja s'ha realitzat amb les comunitats serà una oportunitat per vincular-les a altres processos sociocomunitaris de la zona.

L'àmbit estratègic de salut, benestar i comunitat planteja un total de sis actuacions.

1. Contribuir a la millora de la convivència i la cohesió social del barri, així com la prevenció de conflictes relacionals i la percepció negativa i d'inseguretat. Aquesta és una de les actuacions que s'adreça a tots els perfils prioritaris sobre els quals treballa el Pla de Barris 2025-2028: joves i adolescents, persones grans, dones i persones migrades.
 - a. Projectes transversals que afavoreixin els espais de trobada, el diàleg i el reconeixement mutu del veïnat. Aquesta acció es vincularà amb l'estratègia de "Dignificació de la zona sud-oest del barri".
2. Promoure usos socials i comunitaris dels locals en planta baixa del barri de Verdum.
3. Promoure l'acollida, el sentiment de pertinença i l'arrelament social al barri. Un projecte adreçat especialment a joves i adolescents, dones i persones migrades que treballarà la memòria històrica, les lluites veïnals i la història del barri a través de projectes de reconeixement i comprensió del fet migratori a Verdum, així com projectes que afavoreixin espais d'acollida i de trobada ple reconeixement mutu i la cohesió social. Una de les accions que tindrà continuïtat serà l'àlbum de cromos del projecte de Memòria històrica, ja que és una eina que es pot potenciar per donar a conèixer la història del barri, i aspectes de la memòria històrica i de la vida del barri de Verdum. També es consolida l'àlbum de cromos de l'Escola Marta Mata, l'Escola Pia Luz Casanova i el Col·legi Sant Ferran. I es crearan els capgrossos de l'ocell Verdum i el porquet amb l'alumnat i la comunitat educativa de l'Escola Marta Mata.

4. Promoure el benestar emocional i els hàbits saludables, així com prevenir l'aïllament d'adolescents. El pla aposta per potenciar espais de socialització saludable i de reflexió crítica adreçat a adolescents sobre aspectes que els hi són quotidians i que poden sumar malestar: bon ús de les noves tecnologies, pressió estètica, autopercepció del cos, salut sexual i afectiva, racisme, addiccions i consums. Està previst explorar la vinculació amb el futur equipament del carrer Alonso Cano on hi ha la possibilitat de desenvolupar projectes i accions de l'àmbit de la salut comunitària.
 - a. Continuar la implantació del programa de dinamització juvenil.
5. Combatre la soledat no volguda de persones grans i persones migrades mitjançant l'atenció i l'acompanyament de persones grans en situació d'aïllament, amb atenció individual i grupal, i la vinculació i dinamització comunitària. El Pla de Barris coordinarà aquests projectes amb altres ja consolidats com el Radars i amb altres agents.
6. Promoure la implicació, la participació comunitària i associativa dels adolescents, les dones i les persones migrades. El Pla de Barris del Verdum continuarà desenvolupant el programa d'enfortiment social i comunitari que potencia la participació, l'auto-organització i la visibilització de nous actius al barri, i continuarà reforçant les xarxes comunitàries del Verdum.

L'àmbit estratègic de desenvolupament socioeconòmic i ocupació desplegarà cinc estratègies.

1. Foment de la contractació laboral per l'adequació puntual d'espais del barri, adreçat a persones joves, a dones i a persones migrades. Entre les actuacions a on es preveu desenvolupar aquest programa s'inclouen les previstes a la plaça Charlot i els entorns, i en l'acompanyament i les cures a persones grans.
2. Contribuir a la lluita contra l'atur estructural de Verdum a través de projectes prelaborals per a persones adultes. Es continuarà treballant en el marc de la taula d'inserció

sociolaboral de Roquetes i Verdum on participen els agents i entitats referents de l'àmbit dels dos barris. Així, es proposa donar continuïtat al projecte Tasta i Connecta adreçat a persones que porten molt de temps desvinculades del món laboral, amb l'objectiu que adquireixin les competències i la motivació necessàries per reincorporar-se al món del treball; es posarà l'atenció a les persones en situació administrativa irregular, que s'enfronten a barreres addicionals en el seu camí cap a l'ocupació.

- a. Programa Tasta i Connecta: nova edició del projecte "Tasta la Vida" de l'anterior pla de barris, que posarà el focus en aquesta ocasió en la vessant anímica i la motivació personal, la descoberta de noves ocupacions, la millora de les competències transversals, així com la capacitació en habilitats bàsiques pre-laborals.
3. Millora de les competències professionals i de la inserció laboral dels joves. Aquesta estratègia es treballarà en el marc de la taula d'inserció sociolaboral de Roquetes i Verdum i es tindrà en compte també el Centre de Formació d'Adults Freire i altres agents que treballin en l'àmbit.
 - a. Programes de formació i experiència laboral per a joves amb acompanyament individualitzat a joves desvinculats dels recursos ja existents.
 4. Contribuir a la lluita contra la feminització de la pobresa. Un dels projectes que continua en aquest àmbit és el "Concilia", un servei de cangur que té per objectiu contribuir a l'harmonització de la vida laboral, familiar i personal, i que resol situacions concretes de conciliació principalment a dones en relació a la cura dels infants al seu càrrec.
 5. Enfortiment de l'economia de proximitat de Verdum, a on existeixen diverses iniciatives de l'economia social i solidària i del comerç de proximitat impulsades per diversos agents i entitats com és la Comunitat de 9barris i l'associació de comerciants.

L'àmbit **estratègic d'adaptació climàtica, transició energètica i verd urbà** desenvoluparà dues estratègies adreçades a tots els perfils prioritaris del Pla de Barris.

1. Accelerar i intensificar mesures d'adaptació climàtica a l'espai públic. En concret, s'adequarà el jardí del Centre de Formació d'Adults Freire com a espai obert del barri i per desenvolupar-hi activitats així com per generar projectes ambientals i de voluntariat.
2. Explorar l'ampliació i la millora de la xarxa d'espais de refugi climàtic de Verdum. S'instal·laran nous espais amb ombres i verd al barri.